

Vankeusrangaistuksen siirto toiseen valtioon

Tuomitulla saattaa olla mahdollisuus suorittaa vankeusrangaistus kotimaassaan. Vankeuden siirtämisellä tuomitun kotivaltioon pyritään edistämään hänen sopeutumista yhteiskuntaan.

Vieraassa valtiossa määrätyn rangaistuksen täytäntöönpanoa siirrettäessä ei ole enää sallittua tutkia, oliko henkilö syyllistynyt siihen rikokseen, josta seuraamus määrättiin. Vankeuden täytäntöönpanon menettelyihin, kuten vankilasta vapautumiseen, sovelletaan aina sen valtion säännöksiä, missä vankeuden täytäntöönpano tapahtuu.

Vankeuden siirto tuomitun aloitteesta

Mikäli tuomittu haluaa itse saattaa vireille vankeusrangaistuksen siirron kotimaahansa, tuomittu voi tehdä sen vapaamuotoisella kirjeellä Rikosseuraamuslaitokselle. Vankilan henkilökunta voi lähettää kirjeen vangin puolesta. Myös tuomitun kotimaan toimivaltainen viranomainen voi esittää Suomen oikeusministeriölle tai Rikosseuraamuslaitokselle pyynnön vankeusrangaistuksen siirrosta. Tuomittu voi siis olla yhteydessä myös kotimaansa viranomaisiin saadakseen siirtoasian vireille.

Vankeuden siirto Rikosseuraamuslaitoksen aloitteesta

Suomessa tuomitun vankeusrangaistuksen siirto toiseen valtioon voi tulla vireille Rikosseuraamuslaitoksen aloitteesta. Tällöin tuomitulle annetaan mahdollisuus ilmaista mielipiteensä ennen ratkaisujen tekemistä. Lopullisesta Suomessa tehdystä siirtopäätöksestä tuomitulla on pääsääntöisesti oikeus valittaa Helsingin hallinto-oikeuteen. Muun maan viranomaisen päätökseen voi hakea muutosta tuon maan lainsäädännön mukaisesti.

Vankeusrangaistuksen siirto pohjoismaiden kesken

Siirto pohjoismaasta toiseen voi olla mahdollista, jos tuomittu täytäntöönpanoon ryhdyttäessä on

- asianomaisen pohjoismaan kansalainen, tai
- hän asuu pysyvästi tuossa maassa, tai
- jos tuomittu, vaikka ei olekaan asianomaisen maan kansalainen tai ei asu siellä pysyvästi, mainittuna aikana oleskelee tuossa maassa.

Lisäksi siirron edellytyksenä on, että

- tuomio on täytäntöönpanokelpoinen, ja
- täytäntöönpanon siirtoa voidaan olosuhteisiin katsoen pitää tarkoituksenmukaisena, ja
- tuomiovaltio suostuu siirtoon, ja
- siirtopyynnön vastaanottava valtio suostuu siirtoon.

Vankeusrangaistuksen siirto Suomesta toiseen pohjoismaahan

Suomessa tuomittu vankeusrangaistus voidaan suorittaa toisessa pohjoismaassa. Asia tulee käytännössä vireille tuomitun anomuksesta tai Rikosseuraamuslaitoksen aloitteesta. Pääsääntöisesti tuomittua kuullaan ennen siirtoesityksen lähettämistä toiselle pohjoismaalle. Siirtoesityksen toiselle maalle tekee Rikosseuraamuslaitos. Toinen pohjoismaa päättää, ottaako se vankeuden täytäntöönpanon vastaan. Muutoksenhakumenettely määräytyy tuon toisen pohjoismaan lainsäädännön mukaan.

Vankeusrangaistuksen siirto toisesta pohjoismaasta Suomeen

Toisessa pohjoismaassa tuomittu vankeusrangaistus voidaan siirtää Suomeen. Pyyntö on tultava Rikosseuraamuslaitokselle toisen pohjoismaan toimivaltaiselta viranomaiselta. Rikosseuraamuslaitos ratkaisee, suostutaanko siirtopyyntöön. Pääsääntöisesti tuomittua kuullaan ennen siirtopäätöksen tekemistä. Mikäli Rikosseuraamuslaitos suostuu toisen pohjoismaan esittämään siirtoon, voi päätökseen hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeudelta.

Myöhemmin selostettavaa EU-maiden välistä siirtomenettelyä ei sovelleta Suomen ja muiden pohjoismaiden välisiin vankeusrangaistusten siirtoihin.

[Laki Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikostuomioiden täytäntöönpanossa \(326/1963\) ja asetus \(620/1964\) \(finlex.fi\)](#)

Tietoa vankeuden täytäntöönpanosta eri pohjoismaissa

- [Ruotsin vankeinhoito - Kriminalvården i Sverige \(kriminalvarden.se\)](#)
- [Tanskan vankeinhoito - Direktoratet for Kriminalforsorgen \(kriminalforsorgen.dk\)](#)
- [Norjan vankeinhoito - Kriminalomsorgen i Norge \(kriminalomsorgen.no\)](#)
- [Islannin vankeinhoito - Fangelsismálastofnun ríkisins \(fangelsi.is\)](#)

EU-jäsenvaltioiden väliset vankeusrangaistusten siirrot

EU-jäsenvaltioiden välisiin vankeuden siirtoihin sovelletaan puitepäätöstä 2008/909/YOS ja puitepäätöksen täytäntöönpanolakia.

Rangaistus voidaan siirtää siihen EU-jäsenvaltioon

- jonka kansalainen tuomittu on ja jossa hän asuu, tai
- johon hänet on karkotettu tuomiosta johtuen

- mihin tahansa muuhun EU-jäsenvaltioon, joka antaa suostumuksensa.

Lisäksi siirto edellyttää, että

- tuomio on lainvoimainen, ja
- tuomiovaltio suostuu siirtoon, ja
- siirtopyynnön vastaanottava valtio suostuu siirtoon, ja
- siirrolla voidaan edistää tuomitun mahdollisuuksia sopeutua yhteiskuntaan vapautumisensa jälkeen, ja
- tuomittu on suostunut siirtoon.

Tuomitun suostumus ei ole kuitenkaan siirron edellytys (puitepäätös artikla 6), jos

- vankeus siirretään jäsenvaltioon, jonka kansalainen hän on ja jossa hän asuu, tai
- vankeus siirretään jäsenvaltioon, johon hänet on päätetty käännättää tai karkottaa tuomiosta johtuen, tai
- vankeus siirretään jäsenvaltioon, johon tuomittu on paennut tai muutoin palannut tuomiovaltiossa olevan rikosmenettelyn tai tuomion vuoksi.

Vankeuden siirto Suomesta toiseen EU-maahan

Suomessa tuomittu vankeusrangaistus voidaan suorittaa toisessa EU-jäsenvaltiossa. Asia tulee käytännössä vireille tuomitun anomuksesta, Rikosseuraamuslaitoksen aloitteesta tai toisen EU-jäsenvaltion aloitteesta. Pääsääntöisesti tuomittua kuullaan ennen siirtoesityksen lähettämistä toiselle EU-jäsenvaltiolle. Eesityksen vankeusrangaistuksen siirrosta toiseen jäsenvaltioon tekee Rikosseuraamuslaitos. Toinen EU-jäsenvaltio päättää, ottaako se vankeuden täytäntöönpanon vastaan. Muutoksenhakumenettely määräytyy kummassakin maassa kansallisen lainsäädännön mukaan.

Vankeuden siirto toisesta EU-maasta Suomeen

Toisessa EU-jäsenvaltiossa tuomittu vankeusrangaistus voidaan siirtää Suomeen. Tuomittu voi itse anoa siirtoa Suomeen, Rikosseuraamuslaitos voi tehdä asiasta aloitteen toiselle EU-jäsenvaltiolle tai siirto voi tulla muutoin vireille toisen EU-jäsenvaltion omassa menettelyssä. Itse vankeuden siirtoa koskevan pyynnön on tullava Rikosseuraamuslaitokselle toisen EU-jäsenvaltion toimivaltaiselta viranomaiselta. Rikosseuraamuslaitos ratkaisee, suostutaanko pyyntöön. Pääsääntöisesti tuomittua kuullaan ennen siirtopäätöksen tekemistä. Rikosseuraamuslaitoksen siirtopäätökseen voi hakea muutosta Helsingin hallinto-oikeudesta.

[Tietoa vankeuden täytäntöönpanosta eri EU-jäsenvaltioissa \(europis.org, englanniksi\)](http://europis.org)

Tuomittujen siirto, puitepäätöksen täytäntöönpanolaki: [Laki tuomittujen siirtoa Euroopan unionissa koskevan puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta 1169/2011 \(finlex.fi\)](#)

Tuomittujen siirto, puitepäätös: [Neuvoston puitepäätös vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta rikosasioissa annettuihin tuomioihin, joissa määrätään vapausrangaistus tai vapauden menetyksen käsittävä toimenpide, niiden täytäntöönpanemiseksi Euroopan unionissa \(2008/909/YOS\) Tuomittujen siirtoa koskevan puitepäätöksen implementointi EU-jäsenvaltioissa \(eur-lex.europa.eu\)](#)

Vankeusrangaistusten siirrot muiden valtioiden kanssa

Pohjoismaiden tai EU:n ulkopuolisten maiden ja Suomen välisiin vankeusrangaistusten siirtoihin sovelletaan Suomessa lakia kansainvälisestä yhteistoiminnassa eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa (21/1987) ja asetusta (22/1987). Valtioiden kesken siirtoihin sovelletaan Euroopan neuvoston tuomittujen siirtämistä koskevaa yleissopimusta (SopS 13/1987) ja sen lisäpöytäkirjaa (SopS 42/2001), jos valtiot ovat ne hyväksyneet. Muutoin sovelletaan valtioiden kahdenvälistä sopimusta siirroista tai siirto voidaan toteuttaa diplomaattiteitse neuvottelemalla.

Lain 21/1987 mukaan siirron edellytyksenä on, että

- tuomittu on vastaanottavan valtion kansalainen tai hänellä on kotipaikka tuossa valtiossa tai tuomittu oleskelee tuossa valtiossa,
- tuomio on lainvoimainen,
- teko, josta seuraamus on määrätty, on tai olisi Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä Suomen lain mukaan rikos (ns. kaksoisrangaistavuuden edellytys) ja myös päinvastoin eli Suomessa rangaistua teko olisi rangaistava myös siirron vastaanottavassa valtiossa,
- tuomiovaltio suostuu siirtoon,
- siirtopyynnön vastaanottava valtio suostuu siirtoon, ja
- tuomittu suostuu siirtoon.

Lain 21/1987 mukaan tuomitun suostumus ei ole kuitenkaan siirron edellytys, jos

- rangaistus siirretään valtioon, johon tuomittu on paennut tai muutoin siellä karttaa vankeuden täytäntöönpanoa, tai
- tuomittu on kyseisen vankeusrangaistuksen tai siihen johtaneen rikoksen johdosta määrätty käännytettäväksi tai karkotettavaksi Suomesta.

Vankeuden siirto Suomesta muuhun valtioon

Suomessa tuomitun vankeusrangaistuksen siirto toiseen valtioon tulee vireille tuomitun anomuksesta, Rikosseuraamuslaitoksen aloitteesta tai toisen valtion aloitteesta. Pääsääntöisesti tuomittua kuullaan siirtoasiassa. Suomen oikeusministeriö päättää siirron esittämisestä toiselle valtiolle, joka päättää, ottaako se vankeuden täytäntöönpanon vastaan. Muutoksenhakumenettely määräytyy kummassakin valtiossa kansallisen lainsäädännön mukaan.

Vankeuden siirto muusta valtiosta Suomeen

Toisessa valtiossa tuomitun vankeusrangaistuksen Suomeen siirtämistä tuomittu voi anoa itse joko tuossa toisessa valtiossa tai pyytämällä sitä Suomen oikeusministeriöltä, oikeusministeriö voi tehdä asiasta aloitteen tai siirto voi tulla vireille toisen valtion omassa menettelyssä. Itse rangaistuksen siirtoa koskevan pyynnön on tullava Suomen oikeusministeriöön toisen valtion toimivaltaiselta viranomaiselta. Oikeusministeriö ratkaisee, suostutaanko pyyntöön. Pääsääntöisesti tuomittua kuullaan ennen siirtopäätöksen tekemistä. Oikeusministeriön siirtopäätökseen voi hakea muutosta Helsingin hallinto-oikeudesta.

[Lue lisää tuomittujen siirtämisestä \(oikeusministerio.fi\)](https://www.oikeusministerio.fi)

[Laki kansainvälisestä yhteistoiminnassa eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa \(21/1987\) \(finlex.fi\).](#)

Vangin oikeus avustajaan

Tuomitulla on oikeus käyttää siirtoasiassa avustajaa tai valtion varoista maksettavaa puolustajaa. Mikäli vangilla ei ole avustajaa, mutta haluaa sellaisen, vankilan henkilökunta auttaa löytämään avustajan / puolustajan. Tuomitun pyynnöstä Suomessa oikeusministeriö tai Rikosseuraamuslaitos tekee päätöksen valtion varoista maksettavasta puolustajasta.

Ulkomaalaisella vangilla on oikeus olla yhteydessä diplomaattiseen edustustoon tai konsuliedustustoon muulloinkin kuin siirtoasioissa. Vankilan henkilökunta auttaa vankia löytämään lähimmän edustuston yhteystiedot. Vangin edustustoon osoittamat lähetykset on vankilan henkilökunnan toimitettava viipymättä edelleen. Vangille annetaan vankilassa mahdollisuuksien mukaan tulkitsemisapua.

Lisätietoja

Voit kysyä lisätietoja Rikosseuraamuslaitoksen täytäntöönpanoyksikön kansainvälisestä täytäntöönpanosta sähköpostitse: **kvtp.rise@om.fi**